

aqua invenitur, cum pœnitentibus per lacrymarum dulcicia flumina gratiam suam largitur. Sic enim per prophetam ipse ait : *Quærite Dominum dum inveniri potest (Isa. LV, 6)*. In ipso amor Dei Patris et hominum habetur. Si Christus a Deo et hominibus diligitur, ergo in ipso per dilectionem homo Deo adunatur, et humana cœlestibus junguntur. O quam pretiosum est, fratres, atque gloriosum diligere Redemptorem nostrum, quem Deus Pater diligit! Sicut sponsus sponsæ in thalamo amore conjungitur, sic amor noster Patris amori in Christo copulatur. Cum enim Christum digno amore diligimus, Deo adunamur. Per peccatum primi hominis a Deo alienati fuimus, sed per dilectionem in Christo ei adunati sumus. Quantum amor noster est in Christo, tantum Deus Pater est nobiscum, et nos cum ipso. *Providere ergo debemus, juxta Apostolum,*

A bona non solum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus (Rom. XII, 17), ut per dilectionem Dei et proximi apud Deum et homines amari mereamur. Jacobus almus a Deo diligitur, quia illum quem Dominus secus mare Galilææ hodierna die elegit, in polorum sedibus digne pro meritis coronavit. Ab hominibus in hoc mundo etiam ipse diligitur, quia per quatuor mundi climata a cunctis fidelibus amatur, invocatur, colitur et honoratur, et insuper in Gallacia petitur. Igitur ille piissimus Christi apostolus Jacobus, cujus electionis ac translationis solemnitas colimus, in omnibus necessitatibus nostris adjuvare et ad cœlestem regnum nos perducere dignetur, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

DE ORTU ET OBITU PATRUM

LIBER.

(Vide Patrologiæ tom. LXXXI col. 382, inter Prolegomena ad Isidorum Hispalensem et tom. LXXXV, col. 129, inter Opera ejusdem.)

VITA SANCTI JACOBI

EPISCOPI TARENTASIENSIS.

(Acta sanctorum Bolland., Januarii tom. II, die 16, pag. 26. — Ex veteri ms. eruit Petrus Franciscus Chiffletius societatis Jesu.)

MONITUM.

Forum Claudii in Graiis Alpibus, Centronum urbs fuit, ad Isaræ fluminis ripam sita, quæ desinde *armantasia* et *Tarantasia*, ac *Tarentasia* dicta, nunc archiepiscopalis. Primus ejus antistes S. Jacobus, S. Honorati Arelatensis discipulus fuit, cujus natalem ex tabulis Ecclesiæ Tarentasiensis consignat xvi Januarii Ferrarius his verbis : « Tarentasiæ S. Jacobi episcopi ejusdem urbis; » tradit eoli quoque Augustæ Prætorix, quod ea urbs Tarentasiensi metropoli subsit. Saussain in Supplemento Martyrologii Gallicani ita de eo scribit : « Tarentesiæ in ipsa Gallia Narbonensi S. Jacobi episcopi illius metropolis et confessoris, qui apostolico spiritu plenus, hanc regionem facibus evangelicis illustrans, fide et religione replevit, erectaque illic perenni sede episcopali, composita hierarchia, designato Marcellino, viro probatæ virtutis et gratiæ, sacri muneris hærede, gregi a se adunato cum sanctissime præfuisset, fidelis villicationis præmiuni a Domino, cui gnaviter servierat, recepit. Fundavit etiam Augustæ Prætorix Sallassorum Ecclesiam episcopalem, cujus primum pastorem S. Eustachium constituit. »

Vitam S. Jacobi, sed mutilam, ex vetusto codice descripsit nobisque communicavit Petrus Franciscus Chiffletius noster, qui ejus auctorem esse conjicit Guidonem e comitibus Burgundia, primo Viennensem archiepiscopum, deinde pontificem Romanum Calixtum II. « Nam hunc, inquit, nonnullas sanctorum Vitas scripsisse legimus; et est Tarentasia in veteri Burgundia, et in provincia Viennensi: et in nostro ms. codice habebatur hæc Vita post Callixti ejusdem librum de translatione et miraculis S. Jacobi Hispaniarum apostoli. »

INCIPIT VITA.

PRÆFATIO.

1. Quoniam voluntate temporum, et decessione mortalium, res bene gestæ nonnunquam oblivioni traduntur, idcirco Vitam beatissimi Jacobi Tarentasiensis archiepiscopi, multis, ut credimus profuturi, posteris legendam transmittimus. De cuius virtutibus, et miraculis locuturi, auditores humiliter præmonemus, ut dum magnalia quæ per eum omnipotens Deus operari dignatus est, cognoverint, vitam quoque ejus ac mores imitari studeant: scientes quoniam qui eum pic'sequi et vestigiis ejus diligenter inhærere voluerint, ad gaudium ad quod intravit, et ipsi pervenient, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen.

CAPUT PRIMUM.

S. Jacobi vita monastica.

2. Igitur cum tuba sancti Evangelii pene per totum mundum intonaret, dicens: « Pœnitentiam agite, appropinquet enim regnum cœlorum, » B. Jacobus miles, qui secundum sæculi dignitatem apud Assyrios clarus habebatur (90), divino munere præventus, per angustam portam, quæ ducit ad vitam, sicut in fine claruit, intrare contendit. Proinde habitum militarem, quo nitebat, rejiciens, pauperis Christi solerter decrevit pauper sequi vestigia; conversusque ad Dominum, totis viribus adimplere studuit opere quod tenuit pectore. Ingenis super omnia fuit ei desiderium, magistrum, qui eum ad fidem et Dei dilectionem propensius instrueret, alicubi posse reperire. Sicque infra non longum spatium baptismi sacramentum percipiens, atque cuidam servo Dei, Honorato monacho adhærens, qui tunc temporis florebat intra Galliam, servo Dei nanci-pandum totum se dedit. Hostis postmodum callidi funditus abhorrens militias, optimam partem elegit, dum magistro sancto se sociavit.

3. Qui cum in eodem loco aliquandiu commoraretur, ubi devotus discipulus reverendo sociatus est magistro, percerebuit fama quod Lirinensem insulam pestifer draco circumseptam haberet, atque ex more navigantes circa eamdem insulam, odore nefandissimo obrueret. Tunc vir Dei Honoratus proprias oves, quas in loco illo Domino acquisierat (91), a solo Jacobo discipulo ascito, partes provincie peragravit: deinde memoratam insulam cum ne aggrediens, assidue cum fidei discipulo, Domini implorans misericordiam, ipsum pestiferum draconem (92) funditus ab eodem insula repulit; ita ut ulterius ibidem nusquam deinceps appareret.

4. Servi vero Domini, memoratam insulam ab hoste antiquo emundatam, aptamque ad usus monachorum eam esse cernentes (93), oraculum construunt, cellamque ædificant; in qua per aliquot annos simul residentes, virtutibus pollent, cornescant miraculis; aggregatisque discipulis, usque in hodie-

(90) Vere ergo S. Hilarius in S. Honorati Vita cap. 3, num. 17: « Et enim quæ adhuc terra, quæ natio in monasterio illius civis suos non habet? quam ille barbariem non mitigavit? » etc.

(91) Videtur deesse dimittens aut simile quodpiam verbum.

(92) Multa de hoc dracone fabulatur apocryphæ vitæ S. Honorati textor. Miranda de serpenti, ac boarum præsertim, magnitudine scribit Plinius

annum diem locus ille ex eadem congregatione fundatus, religione regitur per monachos.

CAPUT II.

Episcopatus. Templum ædificatum. Miracula.

5. Interea fama viri Dei Honorati usque Arelatem percrecente, a clero, proceribus populoque vulgari illius urbis expetitur; ut quia jam eorum pontifex migraverat ad Dominum, eundem Dei famulum Honoratum monachum, habere mererentur pontificem. Factum est, ut invitum eum, urbis præfate clerus tollens, et secum deducens, cum omni alacritate, communique consilio sibi eum eligerent omnes pontificem.

6. Qui dum in pontificali cathedra clarus existeret, assidueque frequentatione Jacobus discipulus ei adesset, cernens præcipuæ sanctitatis esse virum, alloquitur illum, obsecrans toto mentis affectu, ut (94) Centronum oppidum adiret, populumque inibi sub gentilitatis ritu degentem ad fidem Christi converteret. Hoc audito, discipulus obediens, cum omni jucunditate, pronaque humilitate assensum præbuit, seseque juxta vires suas, Domino opitulante, ita facturum spondit. Quocirca Pater venerandus aliis convocatis sacerdotibus Jacobum ordinavit episcopum, et ad præfatum oppidum, vallemque Tarentasiensem direxit, prædicare verbum Domini. Quo cum adveniret quasi clanculo, Deo dispensante fama ejus percerebuit in populo; ita ut dicerent manifeste, dilectum Christi famulum ad eos jam venisse Jacobum episcopum. Qua re comperta, Dei sacerdos Jacobus de tantis Christi beneficiis lætatur; summoque diluculo dum predicare cœpit, vulgus innumerabile ad fidem Christi convertitur: et absque dilatione, ad baptismi gratiam prono animo, unaque voluntate præfati oppidi populus pene omnis pariter accessit.

7. Factum est autem ut pauci remaneret in valle Darentasiensi infideles, qui non ad prædicationem Jacobi episcopi colla submitterent gaudentes. Hoc vero cernens venerabilis episcopus, de tanto grege? Christo acquisito gaudens et exultans, sumavit basilicam. Dehinc famulis jubet, ut trabes cæteraque ligna ac tectum domus illius peragendum, in salibus cæderent: quæ cum Christicolæ ferventiori ecce succensi, cum suis bubus deferrent, contigit ut immanissimus ursus de caverna prosiliens, cum sarana ferocitate unum ex bubus, qui ad vehendam trabem junctus erat, torvo et impudenti vultu unguibus arripens ore dilaceraret, ac corroderet. Hæc vero cernentes famuli, timore percussi, rapidissimo cursu suo nuntiaverunt pontifici. Quod vir sanctus audiens, velociterque currens, invenit ursum bovis cadaver devorantem; cui et fertur dixisse: « Ego Jacobus Christi famulus præcipio tibi, immanissima et cruenta bestia, ut in nomine Domini ad opus quod impediti duram cervicem inclines et jugo bovis quem occidisti superbum collum submittas. » Qui protinus ad vocem servi Dei, licet rugiens, collum jugo sub-

lib. viii, cap. 14, et Solinus cap. 2.

(93) Id est ædem sacram. Sic Plinius lib. xii, cap. 23, « etiam ab Hammonis oraculo, juxta quod signatur arbor. »

(94) Papius Massonus lib. de fluminib. Gallie, tradit Centronem vicum, unde populus iis nomen, « hodie pene ignobilem esse, et si nomen id suum hodie non retineret, plane obscurum. »

suit : eumque famulus Domini, loris quibus bos fuerat, astringens, trabem ad opus cœptum adduci fecit. Quod cernentes incolæ oppidi, majores natu in stuporem versi sunt pro tanto miraculo; minores vero, quos adhuc ignavia detinebat, gladii arreptis ursum conabantur occidere. Quod vir Dei percipiens, juvenes blando alloquio compescens, ait : « O filii, bestiam, quam nullo laqueo cepistis, vivam stne a vestris finibus egredi. » Obtemperantibus illis, B. Jacobus urso præcepit ut nequaquam in eadem ville aliquam deinceps faceret lesionem. Ipse vero illæsus sese in profundam crenum dedit, et postea in territorio prædicto nusquam apparuit.

8. Dominus deinde fidelissimi famuli sui merita præclara demonstrare volens, magnum secundo ostendit miraculum. Quippe cum trabs illa, quam ursus cum bove junctus de saltu adduxerat, mensura quinque pedum cæteris trabibus brevior inveniretur, servus Dei sacra lymphâ eandem trabem aspergens, orando, videntibus cunctis aliis fecit esse similem. Hoc nimirum miraculo peracto, Deo largiente, cuncti incolæ vallis illius amore divino succensi, tenebras erroris pristini funditus repulerunt, verè luci (quæ est Christus) adherentes inconulse, firmantesque fundamentum in ipso angulari lapide Christo Jesu Domino nostro.

CAPUT III.

Iter ad principem variis miraculis illustre.

9. Basilica decenter peracta, et in honore S. Stephani protomartyris dedicata, visum est servo (95) Dei Jacobo episcopo, quatenus principem Galliarum adiret, donaque deferret aliquantula, quatenus notitiam illius habere mererentur. Tuli itaque nivem æstivo in tempore collectam, onustoque exinde asino, cum Jacobo discipulo cæterisque famulis iter aggreditur. Mira res, et relatu dignissima! enim vero cum calor fervidi solis, qui illo tempore rura exsiccans, nives cæteras omnino liquefaceret nimio sui æstus ardore. eandem nivem, quam de Cendrono oppido tulit, æstatis amentias neque calor ullus liquefecit, sed glaciali firmata rigore integra permansit.

10. Denique dum iter cœptum ageret, atque ex nimio caumate (96) lassus ad quamdam declinaret umbram, vectatorque nivis asellum paululum requiesceret, ales teterrimus advolans, hoste, ut visum est, antiquo subgerente, qui servis Domini, in quantum permissum est ei, semper obsistit, supra quiescentem asinum insedit, oculumque illius eruit. Mox, ut cernunt famuli cruorem de maxilla asini distillantem, magistro narrant; qui continuo surgens, invocato Christi nomine, cruentum corvum redire jussit, dicens : « Præcipio tibi, ales teterrime, in nomine Domini, ut contestim reportes quod furtim de nostro asino tulisti. » Mirum in modum videres corvum crocitantem reportantem quod abstulerat; oculoque in eodem loco, quo eum violenter evulserat, vomito, sanum, et incolumem bajulum nivis domino suo restituisse : cui protinus sarcinam nivis imponentes, iter agressi sunt quod inceperant.

11. His ita gestis, necdum itineris longi terminato labore, unus ex discipulis, propinquus carne, spiritu

A propinquior, Jacobus nomine, febre corripitur : et hoc, ut postea claruit, nutu contigit divino; quatenus sanctissimi pontificis meritum tam apud exterarum regiones quam finitimas panderetur. Infirmo tandem fidelitati Christianorum commendato viam ingressus, Galliarum principem adiit : ejus conspectui præsentatus, primo salutationem, deinde nivem obtulit. Princeps vero maligno spiritu repletus, servum Dei, illusorem, magnum et maleficum vociferando sapius adclamans, dedignerat animo tumentem et iracundo nivem jubet recipi.

12. Gravissimis illico febrium doloribus torqueatur : tanquam languens et moribundus, jamque positus in extremis, salutis quærit extemplo remedium. Tunc unus ex proceribus existentibus sapienter eum alloquens, dixit : « Cur salutis medelam modo desideranter expetis, cum Dei virum, sancto plenum Spiritu præsumpseris contristare, qui clarus, polens miraculis, maxima mirabilia per virtutem Domini circumquaque operatur? » Princeps audita proceris sui correctione pavore nimio correptus, famulis sibi assistentibus imperavit, ut cursu celerrimo irent post episcopum : quibus et injunxit, ut pedibus ejus provoluti, osculando vestigia ipsius, impetrare studerent, quatenus eum per semetipsum visitare dignaretur, tranquillissimoque vultu subveniret ægrotanti.

13. Viro Dei postquam res innotuit, solita motus pietate properanter regressurus, anam intrat principis, precesque coram Domino fundens, ægrem a validissimis febribus curat. Pro hoc siquidem subito, et tam evidenter per sanctum virum divinitus factum miraculo, omnis domus principis multipliciter exhilarata est; et magnificata virtute sancti viri, unanimiter immensas Domino laudes retulerunt. Princeps miro modo exhilaratus pro optata sanitate, precibus sancti episcopi adepta, multas Deo, eidemque servo Dei gratias referens, rogavit eum, ut indubitanter ab eo peteret quicquid vellet impetrare; non enim ullatenus pateretur repulsam. Ad hæc vir sanctus : « O mi gloriose monarcha Galliarum totiusque Burgundiarum, desiderio vos videndi, tam longi difficultatem itineris aggressus, non aurum, non argentum a vobis expeto; sed quia locus meæ diocesis inter arduas et astrictas continetur montium Alpes, et non est congrue spatiosus ad habitandum, expedit nobis ut terminos aliquantulum curet ampliari vestra dignatio. Celsitudinis igitur vestræ misericorditer precor magnificentiam, ut respectu Dei et amore B. Petri, principis apostolorum, atque propter perpetuam nominis vestri memoriam, aliquod augmentum de rebus vestri regni, in circuitu nostræ rudis Ecclesiæ conjacentibus, nostris et successorum usibus profuturum, atque per seriem firmissimi præcepti vestri perpetualiter possidendum, ad honorem Dei, et B. Petri apostoli conferre nobis dignemini. » Ad quem princeps : « Quidquid petere volueris, flet tibi. » Cui vir sanctus : « Hoc quod a vobis postulo, mihi quidem valde congruum atque necessarium est, sed vobis leve ad dandum, atque facillimum esse potest : hoc est, quamdam rupem prominentis saxi, quam antiquo vocabulo incolæ ipsius loci Pupium.... (97). »

(95) Gundicarius Burgundionum rex intelligi videtur, qui ab Aetio victus, pacem obtinuit, et Sabaudiam cum indigenis dividendam; sed dilatavit deinde ipse, ac filii ejus, imperium.

(96) καύμα, calor, æstus solis.

(97) Hic me lacerae membranae destituunt. Colitur S. Jacobus Tarentasiensium apostolus in sua diocesi, et aliis finitimis xvii Kalendas Februarii, qua die et ejus magister S. Honoratus episcopus Arclatensis.